

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Факультет іноземної філології
Історичний факультет

СХОДОЗНАВСТВО. АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Тези доповідей
I Міжнародної науково-методичної конференції
20 березня 2020 р.*

Харків – 2020

УДК 81'243
ББК 81.2
С91

Укладачі: Н.В. Руда, Л.М. Ямпольська

Організаційний комітет конференції:

І.Ф. Прокопенко – академік НАПН України, доктор педагогічних наук, ректор (голова);

Ю.Д. Бойчук – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи ХНПУ імені Г.С. Сковороди (заступник голови);

Хошіно Юічі – Другий секретар Посольства Японії в Україні (заступник голови).

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Тези доповідей I Міжнародної науково-методичної конференції, 20 березня 2020р. – Х. : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020. – 258 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № 4 від 15.06.2020р.

До збірника увійшли тези доповідей, присвячені проблемам східної філології, освіти та виховання, методики викладання сходознавчих дисциплін, перекладу, літературознавства, історії, економіки, політики, соціуму країн Сходу. Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних та історичних спеціальностей.

Видано за рахунок укладачів

©Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
© Н.В. Руда, Л.М. Ямпольська

століть.....	168
Чжан Чже. Натюрморт у сучасному китайському мистецтві: основні тенденції розвитку.....	170
Чупир Ю.В. Історія китайського цирку та його місце у сучасній світовій культурі.....	172

ІСТОРІЯ СХОДУ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

Гишко Г.Б. Аналіз поєднання нових форм агресії у локальних конфліктах на Близькому Сході початку ХХІ століття.....	173
Гоков О.О. «Военно-статистическое исследование» и «военная разведка» Российской империи относительно Ирана во второй половине XIX в.: понятия и их наполнение.....	175
Кошовий С.А. Нові горизонти глобальної дипломатії на прикладі Китайської Народної Республіки.....	179
Мачарадзе В.В. «Революція троянд» у Грузії та її наслідки.....	181
Пилипчук Я.В. Кавказская Албания между хазарами и арабами.....	184
Пількевич В.О. Великий Китайський мур у списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.....	186
Потульницький Г.В. Причинки до історії мазепинської еміграції в контексті протистояння інтересів Франції та Росії в Криму у 1750-х рр.....	187
Сухобокова О.О. Початки формування української громади Зеленого Клину (1880-ті рр. – 1914 р.).....	189
Фалько С.А. Военна модернізація на Сході: поставки зброї з Європи і США в Азію у другій половині XIX – на початку ХХ ст.....	191
Ціватий В.Г. Концепт «Восток» и особенности внешней политики республики Индия (2018-2020 гг.): институциональный и историко-традиционный дискурсы.....	195
Ямпольська Л.М., Абдулкадер Ардалан Латіф Абдулкадер. Концепція джихаду в ісламській цивілізаційно-культурній традиції (теоретичний аналіз)..	197
Блажко Ю.Г. Шовковий шлях.....	200
Воронін Є.І. Особливості диктатури Ж.-Б. Бокасси в центральноафриканській Республіці (1966–1979 рр.).....	201
Ляшевська Г.І. Причини політики «сакоку» в Японії.....	203
Марченко В.С. Міжкорейське культурне співробітництво у врегулюванні корейської проблеми.....	205
Мельникова А.С. Радіо «Télévision Libre des Mille Collines» як інструмент міжнародної ворожнечі у Руанді 1994 року.....	207
Прочкарук Д.О. Діяльність ФАТХ під керівництвом Ясіра Арафата (1969-2004 рр.).....	209
Савченко Т.О. Восточное влияние на греческую архитектуру в период эллинизма.....	211
Сумцов Р.С. Кохімська битва 1944 р.....	212
Тарасенко О.В. Лев Ілліч Мечников – співзасновник Токійського університету.....	214
Хижняк І.А. Система военного управления Персидской империей в период правления Дария I.....	216
Цибульник В.В. Країни Магрибу в XV–XVI ст.....	217
Якібчук О.Ю. Перехід від османізму до тюркізму: ідеологічний аспект.....	219

ЕКОНОМІКА, ПОЛІТИКА, СОЦІУМ КРАЇН СХОДУ

Беззубенко А.В. Індія і США: шлях до стратегічного партнерства.....	220
Олійник О.М. Історичний розвиток права в Індії.....	222

імперію на нових засадах. Крім того, в концепції турецького націоналізму провідне місце, як і раніше, займав іслам. Таким чином, нетурецькі народи Османської імперії, які прийняли іслам, могли отримати рівні з турками права. Особливо важливе місце в концепції Гекальпа займало забезпечення єдності країни [1, с. 214].

Інший видатний ідеолог того часу – Юсуф Акчура, подібно Гекальпу, активно брав участь у діяльності «Тюрк юрду» («Турецька родина») і турецьких культурних осередків. Однак його ідеї перебували більше в руслі пантюркізму. В силу татарського походження Акчура, його націоналізм був виключно османським, а поширювався на весь тюркський ареал, включаючи Поволжя та Середню Азію. При цьому, на відміну від Гекальпа, мета Акчура була утопічною і полягала в об'єднанні тюркомовного світу, що включає в себе Анатолію, Іран, Кавказ, території Поволжя, Середньої Азії і Далекого Сходу. Мусульманські нетюркські народи, на думку Акчура, з часом варто було тюркізувати [4, с. 245].

Таким чином, політичним еквівалентом туркізму (тюркізму) Гекальпа в навчанні Акчура був пантюркізм. Пантюркізм переважав в політичній практиці младотурків напередодні і особливо під час Першої світової війни в період військових дій на Кавказі, оскільки в разі перемоги лідери младотурків розраховували за рахунок мусульманських територій Росії відродити колишню імперію в Азії. Младотурецькі правителі досить вміло використовували як турецький націоналізм Гекальпа, так і пантюркізм Акчура.

Османізм, як і концепція османської нації, у 1913 р. практично зник з ідеологічних установок младотурків.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Лазарев М.С. Курдский вопрос (1891–1917). М.: Наука, 1972. 472 с.
2. Ливен Д. Российская империя и ее враги с XVI века до наших дней; пер. с англ. А. Козлика, А. Платонова. М.: Европа, 2007. 688 с.
3. Мухаметдинов Р.Ф. Зарождение и эволюция тюркизма. Казань: Заман, 1996. 271 с.
4. Саркисян Е.К. Политика османского правительства в Западной Армении и державы последней четверти XIX и начале XX вв. Ереван: Издательство АН Армянской ССР, 1972. 323 с.
5. Somakian M.J. Empires in Conflict: Armenia and the Great Powers 1895–1920. London: I.B. Tauris, 1995. 256 p.

ЕКОНОМІКА, ПОЛІТИКА, СОЦІУМ КРАЇН СХОДУ

ІНДІЯ І США: ШЛЯХ ДО СТРАТЕГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА

Беззубенко Аліна Володимирівна, кандидат історичних наук, доцент

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Кінець 1980-х – початок 1990-х рр. ознаменувався не тільки закінченням «холодної війни», а й формуванням нової структури міжнародних відносин. Однією із ключових тенденцій міжнародного життя після 1991 р. стало налагодження активної співпраці між Сполученими Штатами Америки та Індією. У 2017 р. США і Республіка Індія святкували 70 років від дня встановлення дипломатичних відносин, що мало вагоме значення для миру і стабільності у південно-азійському регіоні.

Враховуючи процеси розпаду Радянського Союзу та зміну характеру міжнародних відносин, Індія після 1991 р. переорієнтовує свою зовнішньополітичну стратегію. Країна

прагнула увійти до світової спільноти, як держава – регіональний лідер на теренах Південної Азії. Досягнення цієї мети індійська влада пов'язувала з постійним членством в РБ ООН, отриманням офіційного статусу держави, що володіє ядерною зброєю та засобами її доставки, встановленням стратегічних взаємовідносин з країнами-лідерами світу.

Щодо причин, які спонукали американську адміністрацію шукати точки дотику з Республікою Індією, то вони кореняться у схожості зовнішньополітичних орієнтирів обох країн після 1991 р. Зокрема, мова йде про те, що США і Індія заявили про свою активну участь у боротьбі з міжнародним тероризмом, про розробку ракетних, космічних програм, про діяльність у сфері енергетичної безпеки, у військово-технічній сфері, у досягненні ядерної стабільності (як відомо, у 1998 р. Індія провела ядерні випробування, що вплинуло на зміну позицій США у південно-азійському регіоні) [1, с. 71]. Американські президенти Б. Клінтон, Дж. Буш-мол., Б. Обама відвідували Індію з офіційними візитами, що також підкреслювало зростаючу важливість двосторонніх індійсько-американських відносин.

Протягом 1990-х рр. індійський уряд провів ряд реформ, націлених на активізацію економічного зростання країни. Так, було проведено реформу банківського сектору, здійснено лібералізацію правил для іноземних інвестицій і стабілізації обмінних курсів. У результаті індійська економіка стала більш привабливою для американських інвестицій та бізнесу. Однак, у цей період пріоритетною сферою у двосторонніх індійсько-американських відносинах залишалося військове співробітництво. Так, у 1996 – 1997 рр. були проведені спільні військово-морські навчання в Індійському океані. Активно обговорювалися проблеми, пов'язані з нерозповсюдженням ядерної зброї в регіоні. Вашингтон неодноразово наголошував на тому, що Індія і Пакистан повинні дійти згоди щодо скорочення та знищення ядерної зброї.

11 – 13 травня 1998 р. Індія проводить підземні ядерні випробування на полігоні Покхаран. Прем'єр-міністр Індії Атал Біхарі Ваджапаї заявляє про те, що тепер Індія є державою, яка володіє ядерною зброєю. Відразу послідувала негативна реакція від США. Б. Клінтон виступив із заявою, в якій стверджував, що Індія недооцінюється як світовою спільнотою, так і Сполученими Штатами, що ця країна може стати великою державою XXI століття і без ядерної зброї. Як результат, погіршення двосторонніх індійсько-американських відносин. США вводять воєнні і економічні санкції проти Індії. Зокрема, був заборонений експорт зброї, заборонена діяльність компаній, що підозрювалися у залученні до розробки індійської ядерної програми. США тиснули на Індію, щоб країна приєдналася до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ, 1968 р.) і Договору про всеосяжну заборону ядерних випробувань (1996 р.). Однак, Індія ці договори не підписала, обґрунтовуючи відмову їхнім дискримінаційним характером [2, с. 248].

Поворотним моментом в індійсько-американських відносинах стали події 11 вересня 2001 р. в США. Тоді Індія підтримала зусилля Сполучених Штатів у сфері боротьби із міжнародним тероризмом. У свою чергу, президент Дж. Буш-мол. підписав постанову, що обмежувала економічні санкції, накладені на Індію та Пакистан в 1998 р. після проведення ними ядерних випробувань.

Двосторонні відносини Вашингтона і Нью-Делі з 2003 р. починають сприйматися через призму побудови стратегічного партнерства, покликаною покращити економічні зв'язки, сферу торгівлі високотехнологічними товарами, співпрацю в області використання атомної енергії у мирних цілях. Так, відповідно до американської офіційної статистики обсяг торгівлі між країнами зріс з 10 млрд. дол. у 1996 р. до 31 млрд. дол. у 2006 р. [5, с. 62]. Протягом 2000 – 2010 рр. двостороння торгівля досягла 73,1 млрд. дол. У 2010 р. Індія стала 12 великим торговельним партнером Сполучених Штатів. Зокрема, країна імпортувала американські товари на суму в 29,7 млрд. дол., що складало 6 % загального обсягу її імпорту [5, с. 62]. Індія імпортує зі США високотехнологічну продукцію (літаки, космічні апарати, діагностичні реагенти, сучасні автомобілі,

комп'ютерну техніку тощо), а експортує в основному текстиль, одяг, сільськогосподарську продукцію, дорогоцінне каміння, ювелірні вироби, фармацевтичні засоби і т.д.

Американська ініціатива щодо співпраці у сфері використання атомної енергії у мирних цілях стала основою для трансформації індійсько-американських відносин та дала змогу підключити Індію до режиму нерозповсюдження ядерної зброї [1, с. 74]. У 2006 р. було підписано відповідну Угоду про співробітництво в області мирної атомної енергії.

На думку А. Чжао Чженя, на встановлення стратегічного партнерства із США впливало і впливає декілька факторів. По-перше, це спільні цінності (верховенство права, демократичне правління) та зацікавленість країн у глобальній безпеці, стабільності, економічному процвітанні. По-друге, геополітичне значення Індії, оскільки двосторонні відносини давали змогу США значно посилити свої позиції в регіоні відносно Росії та Китаю. По-третє, просування «Індійської стратегії», що відобразилось у підписаній 2015 р. Рамковій угоді про військово-технічне співробітництво, розраховане на 10 років [5, с. 64-66]. Дана угода передбачає доступ американської зброї і техніки на індійський ринок, спільну діяльність у створенні озброєнь та їхніх компонентів, можливість виробництва авіаційних двигунів та безпілотних літальних апаратів нового покоління.

Зближення зі США викликали певні побоювання у колі індійських політичних діячів. Зокрема, наголошувалося на тому, що таке стратегічне партнерство може стати дестабілізуючим фактором регіональної безпеки і спокою у Південній Азії. Однак, економічний і політичний розвиток Індії протягом 1990-х – 2000-х рр., посилення її міжнародного впливу, підтримка Сполучених Штатів у боротьбі з міжнародним тероризмом стали необхідним фундаментом для встановлення двосторонніх стратегічних індійсько-американських відносин, що особливо яскраво проявилось у 2000-х рр.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Гаврилова В.А. Американо-индийские отношения при первой администрации Дж. Буша-мл.: от «отчужденной демократии» к «глобальному партнерству» Вестник Томского государственного университета. История. 2014. № 4 (30). С. 71-75.
2. Городня Н.Д. Трансформація американсько-індійських відносин у перше постбіполярне десятиліття. Історичні і політологічні дослідження. 2014. № 3-4 (57-58). С. 246-259.
3. Погорельская А.М., Сетхи С.С. Эволюция американо-индийских отношений в 1947 – 2017 гг. Вестник Томского государственного университета. 2018. № 432. С. 138-143.
4. Современные международные отношения / Под ред. А.В. Торкунова, А.В. Малыгина. М.: Аспект Пресс, 2012. 688 с.
5. Чжао Чжэнь А. Перспективы индийско-американских экономических отношений. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/perspektivy-indiysko-amerikanskih-ekonomicheskikh-otnosheniy>

ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ПРАВА В ІНДІЇ

Олійник Олександр Миколайович, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри суспільно-правових дисциплін і менеджменту освіти

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Індуське право зазнало впливу інших правових сімей, а саме мусульманської і англо-американської. Найдавніші джерела індуського права – веди – були створені ще в II тис. до н.е. Протягом значного історичного періоду право Індії розвивалося самостійно. Мусульманське панування, що встановилося в Індії в XVI ст., досить відчутно загальмувало розвиток індуського права. Суди зобов'язані були застосовувати виключно мусульманське право, індуське ж могли застосовувати тільки панчяйти (збори) каст для

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Тези доповідей
I Міжнародної науково-методичної конференції

Відповідальний за випуск: (Руда Н.В.)

Комп'ютерна верстка: Петрищева О.В.

Коректор: Коробкіна І.М.

Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності несуть автори

Підписано до друку Формат Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний. Ум. друк. арк.

Обл.-вид. арк. Зам № Тираж прим. Ціна договірна.